

[Thestrup.]

dette spørgsmål om at forhøje aldersgrænserne skal behandles af den nedsatte lønningsskommission, men jeg vil opfordre den højtærede finansminister til at overveje spørgsmålet og, hvis han finder noget rigtigt og nyttigt i tanken, så at lade foretage en nærmere undersøgelse deraf.

Den højtærede finansminister har udtalt sin bekymring over det store underskud, der er på statsbanernes regnskab. Jeg tror, at denne bekymring deles af os alle herinde. Jeg vil også tro, at vi alle er enige med den højtærede minister i, at tiden er inde til at nedlægge mindre stationer og mindre vigtige banestrækninger. Men ville det nu ikke være rigtigt, når sådanne nedlæggelser skal ske og dermed en del af den person- og godstrafik, der nu afvikles ad banerne, kommer til at foregå ad vejene med lastbiler og rutebiler, at man lod det private erhvervsliv få muligheder for at besørge den?

Jeg tror, at man derved ville få en gavnlig aflastning af statsbanedriften. Hvis den eventuelle nedlæggelse af baner, vi taler om, kun fører til, at der hvert sted, hvor der nedlægges en banerute, af statsbanerne oprettes en bilrute ad landevejen, er jeg ikke sikker på, at vi får nogen virkelig nedgang i det store underskud på statsbanernes budget. Statsbanerne vil — i alt fald så langt fremad som vi kan se — stadig have sin meget vigtige opgave at løse indenfor trafikken, nemlig hele den samfærdsel, der foregår ad skinnerne — om jeg så må sige. Men hvis man efterhånden indskrænkede skinnetrafikken til de store strækninger, hvor den naturligt hører hjemme, er der så ikke en mulighed for at nå frem til et statsbanebudget, der balancerer, eller som dog i alt fald ikke viser det store underskud, som vi nu har? Jeg er klar over, at en sådan omlægning ikke kan foretages fra den ene dag til den anden, men det synes mig naturligt, at man tager spørgsmålet op.

Statsbanerne er for mig et eksempel på, hvor vanskeligt det er for det offentlige at drive virksomheder, der til en vis grad må være forretningsmæssigt bestemt. De statstjenestemænd, der bliver sat ind på sådanne opgaver, bliver i virkeligheden sat på en post, hvor de skal tjene to herrer; de skal på den ene side skaffe gevinst og på den anden side se bort fra gevinsten, og disse

to synspunkter lader sig nu ikke forene. Statens tjenestemænd er ikke uddannet og oplært til først og fremmest at se forretningsmæssigt på tingene, og det er mod alle traditioner indenfor de enkelte styrelsesgrene, at de skulle gøre det. Derfor tror jeg også, at vi alle steder, hvor staten driver virksomheder, hvor det forretningsmæssige moment spiller en betydelig rolle, bør stræbe efter en udskillelse af disse virksomheder fra staten. Vi havde for et par dage siden i et udvalg en behandling af fiskeribankens forhold. Den højtærede fiskeriminister sagde under det samråd, vi havde med ham, at han i sin tid havde været inde på den tanke at udskille den långivning, der herigennem fandt sted, fra staten og overføre den til en selvstændig kreditforening, og han sagde endvidere, at han var villig til, hvis man ønskede det, at lade undersøge, om det er muligt at realisere denne tanke. Jeg tror, at der er noget rigtigt i den. Hvis et erhverv er stærkt og betydningsfuldt nok, kan det ikke betjenes på tilstrækkelig effektiv måde af staten. Så vil både staten og erhvervet i det lange løb få tab af det. Statens embedsmænd kan ikke og skal ikke tænke i de baner, som kreditforeningsledere eller bank- og sparekasseledere og deres folk tænker og handler i. I vor specialiserede tid kræver enhver virksomhed sin specielle uddannelse. Vi har vel også alle en fornemmelse af, at de forhold i handelsministeriet, der blev så stærkt kritiseret under Danish Milk-sagen, i nogen måde skyldes, at embedsmænd var sat ind på områder, der var bankområder, og som burde have været løst af bankfolk.

Når man blader finanslovsforslaget igennem, støder man på en mængde bevillinger af den ene og den anden art til støtte for det ene eller det andet erhverv. Der er direkte tilskud, der er bevillinger til undersøgelsesvirksomheder og til skoler af den ene og den anden art. Hvis vi for alvor vil spare, må vi gøre os klart, at det ikke kan ske, uden at det kommer til at gøre ondt mange steder.

Mig forekommer det rimeligt, at vi henstillede til de forskellige erhverv at finde frem til, hvorledes der kunne ske en afvikling af disse tilskud og bevillinger, således at de pågældende erhverv selv overtog opgaverne mod til gengæld at få en lettelse i skattebyrden. Jeg tror, at det ville betyde